

QUADERN.

UN PAÍS DE PARAULES

L'atracció del desconegut

L'última novel·la d'Anna Moner és un un 'thriller' especial

FRANCESC CALAFAT | 15 ABR 2015 - 20:25 CEST

Archivado en: [Literatura catalana](#) [Literatura](#) [Cultura](#)

L'escriptora Anna Moner. / JESÚS CISCAR

L'aparició de dones joves mutilades trabsalsen el París del 1897. És el moment del sorgiment dels sistemes moderns d'investigació policíaca i forense, basats en la minuciositat, en el rigor i en l'anàlisi científica, encarnats en personatges potents: l'inspector Béziers i el forense Locard. L'eix, centrat en un París tumultuós, de grans trabsalsos urbanístics i transgressions nocturnes, s'alterna amb la ciutat actual, on s'exhumen, durant la remodelació del cementeri del Père-Lachaise, uns cadàvers en estat singulars i amb un *atrezzo* insòlit. Els cossos són un regal per a la jove antropòloga forense Sara Bongard de

l'Institut Medicolegal, que viu fascinada per la incomprendible conservació d'un dels cadàvers. Recursos científics moderns i altres escorcolls en el fons de Locard li permetran connectar els cossos mutilats amb els cadàvers "estranyos" i a poc a poc anirà recomponent el trencaclosques que explica els fets i els motius d'aquells misteris mai no resolts.

La literatura d'Anna Moner va descol·locar molts lectors amb *Les mans de la deixebra*, perquè obria un paisatge poc transitat entre nosaltres i ho feia amb una convicció de pedra picada a l'hora bastir els somnis d'una deixebra d'un metge, visionària i capficada a dur a terme els seus somnis. El retaule resultant era turbulent, producte d'una prosa ferma que cisellava un clima opressiu, monstruós, però al mateix temps mòrbid i luxuriós.

El retorn de l'hongarès, mereixedora del premi Alfons el Magnànim, és un pas endavant i un aprofundiment i actualització d'allò que d'una manera molt simplificada es pot anomenar "novel·la gòtica". Les de la història segreguen depredació, formes amenaçadores i abismes que posen en perill la vida, les normes morals i socials i l'estabilitat personal. Tres dels puntals que guien l'exploració de la novel·la que, amb la torxa en la mà, va recórrer els soterranis novel·lístics de la literatura europea des del segle XIX. Un univers entre fantàstic i sinistre que excreta situacions que ens duen al límit de la imaginació, a angoixes i a exaltacions inconfessables. Tot un joc de vertígens alhora tenebrosos i plaents, que ens transporten de ple al centre de la morbositat i de l'ambigüitat. Tot plegat, l'obra és mou en el costat "fosc" de la condició humana. Un viatge bastant complet als horrors i a les turpituds que poden cometre els individus.

El que cerca l'autora és que els conflictes ambivalents d'una persona que es generen en una societat moderna, marcada pel dolor i la incertesa, esdevinguen un mirall del comportament humà, dels dubtes, dels turments, dels abismes. Tot això pot generar una certa desmesura, un estat melancòlic en què el sublim es barreja amb el malestar i el perill. En distints graus veiem que els personatges es mouen en la duplicitat, entre allò humà i allò no humà i combinen desassossec i joia. Les fuites de la imaginació i la raó no viuen en compartiments tancats, com podem veure en el detectiu i en els forenses.

Quan els personatges s'endinsen en unes situacions determinades, sorgeix el cuc dionisiac que du a

superar les normes morals dominants. La bellesa pot sorgir en l'àmbit sinistre, el conegut condueix als àmbits desconeguts, allà on s'esborren els límits i les fronteres, i on els conflictes encenen instants de deliciós estupor, situacions d'esglais vibrants. El punt extrem el trobarem en el mag, l'hongarès, i en la seua ajudanta, la dona de Jade, estetes refinats del macabre: ignoren tot principi ètic i moral per dur a terme uns somnis delirants, però "racionalitzats". Un horitzó vital basat en la satisfacció, la morbositat, el terror i la concupiscència en temperatures altes. Per a ells, la pràctica de l'horror fecunda la il·lusió de donar via a la seua "idea" de perpetuar-se més enllà de la vida. L'acumulació de brutalitat no és només "sentir-se", sinó sobretot afirmar-se. Per al lector, el seu deliri li pot semblar absurd, però això no fa res perquè els personatges acumulen mecanismes adequats per a tirar endavant un projecte ignominiós. L'autora sembla dir-nos que la voracitat inhumana —nosaltres hi afegiríem no només la privada, sinó també la política— està sempre a l'aguait, esperant el seu moment.

El retorn de l'hongarès és un thriller especial, on hi ha indagació policíaca, però sobretot la investigació forense, on es combinen els mètodes de passat i del present. Anna Moner destaca per la destresa en la minuciositat del miniaturista per a bastir descripcions i crear atmosferes inquietants i climes que embolcallen titil·lacions morboses. A part dels enfocaments als cossos i insectes, és molt bona la fotografia del París canalla. Potser la recreació entusiasta en aquesta mena de moments parega massa prolixa en la descripció de l'àmbit mortuori, però el dinamisme d'aquests veritables quadres literaris i la seua força en suavitza l'expansió. Amb tot, la tensió de la trama acapara progressivament el protagonisme, reforçat per uns personatges ben perfilats i plens de replecs, com ara el detectiu, atrapat en les seues contradiccions; el forense supera l'olor de mort amb un hedonisme repujat, un amant metòdic dels sentits i de les arts, i la jove actual conjuga una sexualitat desenfada i la passió pel treball amb secrets i una tirada a la morbositat i als éssers híbrids.

El sublim es barreja amb el malestar i el perill

Amb *El retorn de l'hongarès* Anna Moner es mostra una escriptora singular, que exhibeix un llenguatge potent i una prosa de sotiletes fortes, que arranca en les premisses de la literatura gòtica, però va més enllà a la recerca d'un territori propi. Una obra que ofereix molts al·licients per als que gaudeixen de les immersions en les tenebres i en la brutalitat sense oxígens: una obra de notable factura que demana i (mereix) un lliurament total.